

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 22.12.2021, του Σταύρου Τζίμα

Σκυμμένος επί πέντε ημέρες, το 2010, πάνω από ένα τραπέζι, ο Πολ Χάγουελ μελετούσε έγγραφα, στη βιβλιοθήκη του ρωσικού υπουργείου Άμυνας στη Μόσχα. Ο αρχειοθέτης τού έφερνε από το υπόγειο κούτες και φακέλους κι εκείνος ανέσυρε χαρτιά τα οποία διάβαζε και αξιολογούσε. Εβραίος της Θεσσαλονίκης, ο Χάγουελ είχε σταλεί από το ελληνικό ΥΠΕΞ, ως ειδήμων, να μελετήσει το περιεχόμενο των κλεμμένων (1943) από τους Γερμανούς αρχείων της Ισραηλιτικής Κοινότητας, ώστε να αποκτήσει η Αθήνα, που διεκδικούσε την επιστροφή τους, μια εικόνα για το περιεχόμενό τους.

Τι περιέχουν, λοιπόν, τα πολυσυζητημένα αυτά αρχεία για την επιστροφή των οποίων η ελληνική πλευρά έχει αποδυθεί από τη δεκαετία του ’90, οπότε έγινε γνωστή η μεταπολεμική «κρύπτη» τους, σε ατέρμονη διαπραγμάτευση με τη Μόσχα, η οποία ελπίζεται ότι θα ευοδωθεί μετά και την επίσημη διαβεβαίωση του Βλαντιμίρ Πούτιν προς τον Κυριάκο Μητσοτάκη, στην πρόσφατη συνάντησή τους στο Σότσι;

Η επιστολή στον Μεταξά

Ο Πολ Χάγουελ, όπως λέει, βρήκε μεταξύ άλλων και μια επτασέλιδη επιστολή του ραββίνου Κόρετς προς τον Ιωάννη Μεταξά, με την οποία διαμαρτυρόταν γιατί δεν επιτρεπόταν η ένταξη Εβραιόπουλων της Θεσσαλονίκης στην ΕΟΝ (Εθνική Οργάνωση Νεολαίας), που είχε ιδρύσει ο δικτάτορας! Οπως επίσης και ομιλίες του ραββίνου για την εθνική επέτειο της 25ης Μαρτίου και τον απελευθερωτικό αγώνα, αλλά και έγγραφα που αφορούσαν τις ελληνικές μασονικές στοές.

«Τα αρχεία είναι σε άριστη κατάσταση, επιμελώς ταξινομημένα και τοποθετημένα σε ντοσιέ. Οι Ρώσοι μάλιστα είχαν στείλει τον επικεφαλής των αρχειοθετών στο Ισραήλ να μάθει και τη γλώσσα που ήταν γραμμένα. Με πήγαν μόνο στο αναγνωστήριο, δεν μου επέτρεψαν την είσοδο στο υπόγειο. Διαβάζοντας κανείς**τα έγγραφα της Ισραηλιτικής Κοινότητας**, είναι σαν να διαβάζει την αλληλογραφία της με τα μέλη της και μέσω αυτής έχει μια εικόνα της καθημερινότητας των Εβραίων στη Θεσσαλονίκη και των θεμάτων που τους απασχολούσαν. Όμως στα αρχεία δεν υπάρχουν μόνον οι φάκελοι της Θεσσαλονίκης, αλλά και των άλλων εβραϊκών κοινοτήτων της Ελλάδας. Υπάρχει και αρχειακό υλικό των μασονικών στοών της Ελλάδας, όπως και της Γιουγκοσλαβίας, κ.ά. Οι Γερμανοί λεηλάτησαν όχι μόνο τις κοινότητες, αλλά και βιβλιοθήκες, αρχεία ιδρυμάτων, συλλογές ιδιωτών, άρπαξαν λατρευτικά

Phoca PDF

αντικείμενα. Όπως είναι γνωστό, ο Χίτλερ ήθελε όλα αυτά να τα εκθέσει μελλοντικά σε μουσείο, που θα θύμιζαν την ιστορία μιας φυλής που ο ίδιος σκόπευε να αφανίσει».

Κατά τους ειδικούς, η απόκτηση των κλεμμένων αρχείων θα συμβάλει στον εμπλουτισμό της ελληνικής ιστορίας, ωστόσο, δεν θα επιστραφούν όλα. Ο Πολ Χάγουελ λέει ότι η διαπραγμάτευση αφορούσε μόνο την επιστροφή των αρχείων της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης και όχι το σύνολο των όσων άρπαξαν οι Γερμανοί από την Ελλάδα.

Όταν τον ρώτησα γιατί οι Ρώσοι, χρόνια τώρα, μας «ψήνουν το ψάρι στα χείλη», αφού δεν αφορούν θέματα που να έχουν να κάνουν με την εθνική τους ασφάλεια ή και τον πολιτισμό τους, μου παρέθεσε μια ενδιαφέρουσα πτυχή: «Οι Ρώσοι διαφημίζουν ότι έχουν τη μεγαλύτερη συλλογή εβραϊκών αρχείων και ιδρυμάτων απ’ όλη την Ευρώπη. Προσελκύουν έτσι κατά χιλιάδες τους ερευνητές από όλο τον κόσμο».

Η άλλη εξήγηση είναι ότι διαπραγματεύονται με τον τρόπο που καθιέρωσε ο θρυλικός Σοβιετικός υπουργός Εξωτερικών Αντρέι Γκρομίκο, ο οποίος έμεινε γνωστός στη διεθνή διπλωματία ως ο «μίστερ νιετ», καθώς στα διεθνή φόρουμ ξεκινούσε την όποια συζήτηση προτάσσοντας πάντα ένα μεγαλοπρεπές «όχι».

Στην αρχή, όταν η ελληνική πλευρά ήγειρε διά της διπλωματικής οδού το ζήτημα της επιστροφής, στα μέσα της δεκαετίας του ’90, οι Ρώσοι ζήτησαν ως αντάλλαγμα τα λάβαρα του τσαρικού πολεμικού ναυτικού που φυλάσσονταν σε έναν μικρό ελληνικό ναό στο Αλγέρι, όπου τα δώρισε η ναυαρχίδα του στόλου κατά τη φυγή της μετά την επικράτηση των μπολσεβίκων. Τους τα παρέδωσε ο τότε Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κωστής Στεφανόπουλος.

Αμέσως μετά, όμως, έβαλαν στο τραπέζι της διαπραγμάτευσης την επιστροφή του αρχείου του ρωσικού αυτοκρατορικού προξενείου στα Χανιά, το οποίο φυλάσσεται στο Ίδρυμα Εθνικών Αρχείων του ελληνικού κράτους, και ταυτόχρονα ζήτησαν ένα ποσό της τάξης των 80.000 ευρώ για έξοδα συντήρησης.

Κάπου εδώ αρχίζει ένα περίεργο ελληνικό «μπρος-πίσω», για να αποδειχθεί ότι δεν φταίνε (μόνο) οι Ρώσοι που διαπραγματεύονται σκληρά, και καλά κάνουν. Τα μεν χρήματα, ενώ ήταν διαθέσιμα από το 2012-13, έμειναν επί χρόνια να λιμνάζουν στην ελληνική πρεσβεία στη Μόσχα, ενώ το Ίδρυμα Εθνικών Αρχείων προέβαλε αντιρρήσεις στο υπουργείο Εξωτερικών δηλώνοντας πως δίνει μόνο ψηφιακά αντίγραφα, τη στιγμή που η ρωσική πλευρά νομίμως στη βάση των διεθνών κανόνων τα θέλει πίσω.

«?????? ???????»

Εν τοιαύτη περιπτώσει, γιατί δεν αποτελεί δικαίωμα της ελληνικής πλευράς να πάρει πίσω τα δικά της αρχεία; Για τον απλό λόγο ότι οι Ρώσοι φρόντισαν να τα χαρακτηρίσουν «λάφυρα πολέμου», τα οποία κατά τα διεθνή προβλεπόμενα δεν επιστρέφονται ποτέ.

Phoca PDF

Τώρα, επί κυβέρνησης Μητσοτάκη, το ζήτημα αναθερμάνθηκε, καθώς ο ίδιος ο πρωθυπουργός δεν έπαυε με κάθε ευκαιρία να θέτει το θέμα στη ρωσική πλευρά, το ίδιο και ο αναπληρωτής ΥΠΕΞ Μιλτιάδης Βαρβιτσιώτης κατ' εντολήν του. Το εμπόδιο από πλευράς Εθνικού Ιδρύματος ξεπεράστηκε, το ίδιο και ενός πίνακα της συλλογής Κωστάκη στη Θεσσαλονίκη για τον οποίο οι Ρώσοι έλεγαν πως υποψιάζονται ότι είναι κλεμμένος (αποδείχτηκε πως όχι) και ο πρόεδρος Πούτιν επισημοποίησε στο Σότσι, παρουσία του Κυριάκου Μητσοτάκη, το «ντα». Ο κ. Βαρβιτσιώτης είπε στην «Κ» πως απομένει πλέον η τεχνική διαδικασία.

Το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο χαιρέτισε τη συμφωνία ευχαριστώντας τον Έλληνα πρωθυπουργό, ο Χάγουελ όμως σε ανάρτησή του στο Διαδίκτυο προέτρεψε σε «μικρό καλάθι», με βάση την έως τώρα εμπειρία.

Πηγή: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 22.12.2021

Phoca PDF